

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorske.

"Edinost je moč".

EDINOST
Izda se trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtekih in sobotnih. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece 3.— 4.50
za pol let 6.— 9.—
za leto 12.— 18.—
Naročnice se plačevati naprej za narodebne kroz priložene naročnice se uprava ne ozira.
Posamično številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 avr., izven Trsta po 4 avr.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; se naslovo z dobilci reklam se plačuje prestor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Casserna št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulice Molino picolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odpri reklama oije se prosta poština.

Še nekoliko o naših socijalistih.

Pod tem naslovom smo med političnimi vestmi večih števil našega lista odkrito povedali svoje mnenje, kako sodimo o socijalističnem gibanju: v koliko mu pritrjujemo in v koliko ga obsojamo. Isto tako odkrito smo povedali svoje mnenje o onih, ki imajo danes vodstvo tega gibanja v svojih rokah. Govorili smo sine ire et studio: ne v jezi in ne v pristranski zaslepljenosti. In ravno ta naša objektivnost nas je silila, da smo za svojo sodbo ločili stvar samo od vodilnih oseb. Stvari same — v kolikor ima socijalistiško gibanje res plemeniti namen, povspesiti zboljšanje duševnega in gnetnega položaja nižih, širših mas — nismo mogli, ni smeli obsoditi. To bi bilo proti našemu prepričanju, a pošten človek ne dela nikdar proti svojemu prepričanju. Mi ne moremo biti neprijazni socijalističnemu gibanju, že zato ne, ker isto zajemlje svoje sile iz nižih delavskih stanov, ker je — demokratskega značaja! A ves narod slovenski je demokrat, je delavec par excellence! Zato smo morali ločiti stvar, katere ne obsojamo, od oseb, ki nam — ne ugajajo, ker se nam dozdeva, da ne mislijo posebno pošteno se svojo stvarjo.

Danes nam je zaključiti svoja razmotrivanja. Seveda le za sedaj. Ko nastopi zopet potreba, pa bodemo tudi govorili zopet. Zaključujemo pa na tem prvem mestu, ker nam jo spregovoriti še enkrat resno besedo do sodrugov-socijalistov.

V svojih razmotrivanjih smo dokazali s konkretnimi izgledi, kako da se vleče kakor rudeča nit nekā neiskrenost in nedoslednost po vsem postopanju voditeljev socijalistiške stranke, kako da je v posamičnih slučajih to postopanje v dijamentalnem nasprotju se socijalističkim programom samim. Saj se programi menda ne izdajajo za to, da bi se pozneje kršili, ampak v ta namen, da bi se — izvrševali! Kdo bi nam mogel zameriti torej, da nam ne ugajajo vodje socijalistov, ko vidimo na njih toliko neiskrenost, toliko nedoslednost, toliko nezvestobo do dveh glavnih točk lastnega programa.

Svet ve, da mi nismo prijatelji kozmopolitizma, mednarodnosti in brezdomovinstva. Ne mo-

remo biti prijatelji, ker vemo, da kjer morajo odstopiti ta plemenita čutstva ljubezni do domovine, do materinega jezika in do lastnega rodu, tam je prostora potem jedino-le najgnusnejemu materijalizmu, onemu materijalizmu, ki človeka jako jako približuje — nemi živini. Ali vendar: ako že kdo trdi, da so kozmopolitizem, mednarodnost in brezdomovinstvo jedini lek za sedanjo bolezen družbe človeške, potem naj bode res — mednarodni vsikdar, v besedi in dejanju. Mi smo, menimo, dokazali dovolj plastično, kako greše voditelji socijalne demokracije zoper najlogičnejšo med vsemi zahtevami. Kakor klasičen izgled smo naveli našega Gerina, ki je prisodil gospodstvo Italijanom le zato — ker imajo denar in gospodo na svoji strani. To naj bi bilo mednarodno, socijalistiško? Mi bi ne omenjali več danes tega gospoda, da nismo včeraj izvedeli slučajno, da je bilo dotično mesto v onem glasovitem Gerinovem govoru še veliko huje, nego se nam je poročalo poprej. Gosp. Gerin se namreč ni omejil na to — kakor smo mislili s prvega — da bi za Italijane reklamiral le nekako politično vodstvo, ampak je vzkliknil tudi: Italijani morajo imeti v Trstu svojih šol, tudi Nemcijah dobe, Slovani pa — nikdar! In potem nam še zatrjujejo socijalisti v svojih govorih in programih, da morajo biti sovražni klerikalstvu in „farštvu“, ker je le-to sovražno šoli, napredku in prosveti! Kako se strinja to? Mar pa hočejo socijalisti zanikovati ono načelo, ki je že davno pripoznano od vseh pametnih ljudi na svetu, od vseh razumnih pedagogov in učiteljev — načelo: da je vspesen ponk možen le na podlagi materinega jezika! V isti hip, ko so nam tržaški socijalisti v velikih lepkih zatrjevali, da je antisemitizem in klerikalstvo — kar je baje identično z nevednostjo in nazadnjaštvom — najhujši sovražnik človeške družbe, in v isti hip, ko so vabili v prisrčnih besedah tudi slovanske delavce v svoj krog in so s tem priznali ekzistenco slovanskega življa, v isti hip odreka jeden prvih voditeljev istemu slovanskemu življu — sredstva za izobražbo, šolo! Kako naj imenujemo tako početje?! Tu je le dvojno mogoče: ali hoče gosp. Gerin proganjati Slovence iz narodnih

ozirov — to ne bi bilo mednarodno; ali pa hoče da Slovenci, torej tudi jeden del socijalistiške stranke ostanejo — neumni! Kako se to strinja s toli proslavljene borbo socijalistov proti klerikalizmu, „farštvu“ in — nazadnjaštvu! Mi bi jako želeli, da bi naši delavci temeljito premišljali o tem.

Sedaj nam je opozoriti še na jejno usodno zmoto, v katero socijalistiški vodje zavajajo delavsko maso. Nečuyeno je res, kako se v ljudeh navlašč moti in kali pojmi o „ljudstvu“. Kaj je ljudstvo? „Ljudstvo“ ni družega, nego skupina človeštva, kakor so je sestavili pokolenje, kultura in dogodki. Ta skupina obseza različne stanove in sloje. Kako pa delajo socijalistiški vodje?! Oni izključujejo iz pojma „ljudstvo“ veleposestnika, trgovca, plemiča, meščana (buržoazija, pravijo oni) in mislijo pri tem le na industrijalnega delavca. Poljedelskih delavcev se spominjajo le tako včasih, zavoljo lepšega. Tako zavajajo industrijalnega delavca v krivo menenje, da je le on „ljudstvo“!! Je-li čudo potem, da ta delavec postaja krivičen drugim stanovom, še predno si je sam priboril svoje pravice?! Koliko nesoglasje! Socijalisti so ogorčeni — in to po pravici — da je bil delavski stan preziran in političsko brezpraven do sedaj, hkratu pa uče svoje sobrate, naj — prezirajo druge! Ali ni to vrhunec nedoslednosti in neiskrenosti?! Gospoda, ne tako! Pomislite, da se stare krivice dajo popraviti ali odpraviti le s provico, nikar pa z novo, istotako hudo krivico! Pod pojmi „ljudstva“ spadamo vsi! Tu moramo naj-slovesneje protestovati proti brezvestnemu in zelo pogibeljnemu početju, katerim hote nekaterniki vzbujati domnevanje, da le delavec je „ljudstvo“, vse drugo pa da so le „hijene“ in „pijavke“. To zavaja delavca v zmoto, ki bi utegnila privedi kedaj do katastrof, na katerih bi trpel — tudi delavec. Delavec ima prav, ako zahteva, da se pripozna jednopravnim v človeški družbi. To svojo zahtevo pa ne more podpreti bolje, nego z dokazom, da zna biti pravičen do drugih. Ako hoče delavec, da ga pripoznajo drugi stanovi, mora tudi on pripoznati druge.

Delavci! Ne vi sami, ampak vsi skup smo

PODLISTEK

7

Nantas.

ROMAN.

Francoski spisal Z., prevel Hinko.

Ko so se zaprla vrata za njim, nastala je tišina v sobi. Nantas in Flavija sta se pogledovala. Videla se nista še nikdar. Ona se mu je zdela jako lepa z bledim ponosnim obrazom, čigar sivih oči ni povešala k tlom. Morda so v teku treh dni, katere je preživela v sobi, solze tekle iz njih; hladnost njenih lic jih je že posušila. Ona je spregovorila prva.

„Stvar je torej rešena, moj gospod?“

„Tako je, milostljiva“, je odgovoril Nantas priprosto.

Nehoté se ji je podaljšal obraz ter uprl pogled nanj, kakor bi pričakovala, da se jasneje pokaže njega ničvrednost.

„Toliko bolje“, je spregovorila ona zopet.

„Bala sem se le, da ne bode nikogar dobiti za tako kupčijo.“

V načinu njenega glasa je čutil Nantas polno zaničevanje, ki je je zllila nanj. Kljub temu je

dvignil glavo. Trepetal je pred očetom, ker je vedel, da je kriv prevare; hčeri nasproti pa je moral biti trden in odločen, ker je njegova sokrivka.

„Pardon, milostljiva“, je odgovoril mirno in s popolno uljudnostjo. „Zdi se mi, da se motite v situaciji, katero nama je podalo to, kar Vi tako dobro nazivljete: kupčijo. Mislim, da je umestno, ako si že danes podova roki . . .“

„Ah, istina! mu je prestrigla Flavija z zaničljivim smehljajem.

„Da postaviva se na stališče jednakosti . . . Vam je treba imena, da zakrijete pregrešek, o katerega naravi si ne prisvajam nikake sodbe. Jaz za svoj del pa potrebujem neke zastave, tako rekoč nekega gotovega socijalnega stališča, da zamorem izvršiti znamenita podjetja in to mi omogočijo sredstva, katera mi date Vi. Vsled tega sva midva od danes naprej dva trgovska sodruga, katerih deleža sta popolnoma jednaka in sva si hvalo dolžna samo za uslugo, katero storiva drug drugozemu.“

Ona se ni smehljala več, samo črta zadetega ponosa se je pojavila na čelu, kljub temu je vprašala še-le čez trenotek:

„Moji pogoji so Vam znani?“ —

„Ne, moja milostljiva“, je odgovoril Nantas popolnoma mirno. „Prosim, povejte mi jih in jaz se jim podvržem že naprej.“

Sedaj je pojašnjevala ona točno, brez obotavljanja in brez rudečice:

„Vi ste samo po imenu moj soprog. Najino življenje ostane popolnoma ločeno. Vi se odrečete vsem pravicam do mene, istotako jaz do Vas.“

Pri vsakem stavku je pokimal Nantas. Saj to je, kar je zahteval; on je potem pristavil:

„Ako bi mislil, da moram biti galanten, bi rekel, da me zelo žaloste taki trdi pogoji. Ali mi dva sva se povzdignila nad take prazne besede. Mene jako veseli, da s tako hladnokrvnostjo gledate najino stališče. Pri javnih vratih stopiva med svet, na pragu ne cveto rožice . . . Prosim Vas samo to, milostljiva, da ne bi svobode, katero Vam pripoznam, toliko zlorabili, da bi bilo meni potrebno poseči vmes.“

„Gospod!“ je odvrnila Flavija naglo katere ponos je začel vstajati.

(Pride še.)

„ljudstvo“. Oni, ki vam zatrja, da si zboljšate položaje sami, preziranjem družih stanov ali celo zaničevanjem, ta vas zavaja v hudo zmoto! Bolezen, ki tare sedaj človeško družbo, more izlečiti le človeška družba po poštenem sodelovanju — vseh! Le po treznem prijenjevanju od vseh strani, le po poštenem kompromisu med vsemi sloji in stanovi, možno bo srečno rešiti veliko socialno vprašanje. Na tej veliki nalogi moramo sodelovati vsi, ker vsi smo — „ljudstvo“!

S tem zaključujemo za sedaj svoja razmotrivanja o „naših socialistih“.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 14. avgusta 1897.

Spor med Avstro-Ogersko in Bolgarsko.

Po izjavah onih listov, ki so navadno tolmači menjenja v viših krogih avstrijskih, bi bilo soditi, da ti krogi so bolj ogorčeni na kneza bolgarskega samega, nego pa na Stojlova. Ti listi sodijo, da je knez Ferdinand znal že poprej o izjavah Stojlovega — žaljivih za našo cesarsko hišo in za državo avstro-ogersko — in jih odobral; drugače bi bil oporekal istim, ali pa bi bil celo odpustil ministra. Ker ni storil ni jednega, ni drugega, mora se misliti, da je bil sporazumljen se Stojlovem. Zato se zahteva sedaj zadoščenja od kneza samega, in ne od ministra. To zadoščenje pa se more izraziti jedino le v odpuščenju ministerskega predsednika. Z vlado s tem ministerskim predsednikom na čelu avstrijska vlada ne bi mogla vstopiti zopet v zvezo.

Tako oficijozni listi avstrijski. Da vidimo, kako odgovore v Sredu!

Radi vedenja italijanskih častnikov v dobi ujetništva v Afriki se je razvila senzacijonelnna aféra, ki se ravnokar bliža svoji rešitvi. Vojvoda Henrik Orleanski je bil namreč pisal o onih častnikih, ki so bili ujetniki v rokah Menelika, da so se udeležili zmagoslavja Abesincev ob obletnici za Italijane toli nesrečne bitke pri Aba-Garimi ter da so celo napivali Meneliku. Italijanski častniki smatrajo to za hudo razžaljenje, vsled česar sta grof Turinski in general Albertone pozvala na dvoboj vojvodo orleanskega. Sekundanti so že v Parizu. No, nekateri menijo še vedno, da se stvar poravnava mirnim potom. Najbolje bi bilo

Smrt španskega min. predsednika. Dne 10. t. m. odpeljali so truplo Canovasa iz Svete Aguede: Na čelu spreveda je šel namestnik kraljice, vojevod Sotomayon. Še isti dan je došel sprevod v Zumarago, ondi so zaprli nekega inozemca v istem hipu, ko je dospel sprevod.

Iz Pariza so izgnali več španskih uhajačev. Anarhista Tarrida del Marmol, ki se je pri veselici v korist izobčenim vedel izzivajoče, so istotako zaprli.

Pariški „Figaro“ poroča, da je ob Canovasu službojoči policijski nadzornik stavljen na zatožno klop zaradi brezbriznosti. Njemu bi se bilo moralo sumljivo dozdevati, da človek v slabotni obleki in takim bitjem prenočuje v najdražjem hotelu. Canovas sam je tolikokrat srečal svojega morilca v hotelu in na poti, da se mu je dozdevalo to sumljivo in je vprašal tajnika hotela, kdo je ta človek. Tajnik je odgovoril, da je italijanski žurnalist in čisto neznan človek. Policijski nadzornik je dejal, ko je čul, da je tujec korespondent ter se piše za Rinalda in tega imena med anarhisti ni najti sploh, da ni slutil nič hučega. (Lep bedak to! Torej ako se piše tako ali tako in je italijanski korespondent, je potem že tudi nedolžen človek. Ta pač premalo pozna Italijane.)

Nadalje poroča v pariški „Mattin“ neki kerlistiški vodja, da je njegova stranka dovolj, da uduši upor v Madridu. Četa prestovoljcev v Cataloniji, Novari, Aragoniji in Biskajski šteje 60.000 mož in narašča od dne do dne. Čaka le na migljaj don Karlosa, da udari. Don Karlos se za sedaj še potajuje, ker čaka rešitve kubanskega vprašanja. Menenje vlada, da zadene še mnogo drugih usoda Canovasa, pravi kerlistiški vodja, toda kraljevi družini se bode prizanašalo, ker je znano, da je kraljica samo ujetnica ministrov.

Anarhizem in njega vzroki. Z umorstvom ministerskega predsednika španskega je dalo zopet od sebe znak življenja tisto strašno gibanje, katero označujemo navadno z imenom anarhizem, ki ne pozna ne zakonov, ne avtoritete in ki ne prizanaša niti življenju svojega bližnjega; ono gi-

banje, katerega zasnovatelj hoče mečem, ognjem, umorstvi in bratitvo dosežati svoje cilje; ki menijo, da morejo živeti le ob grozi in strahu človeštva.

Tip takih ljudi, zapuščenih od Boga in ljudi, je tudi morilec Angiolitto. Zato so tudi jako poučne njegove izjave pred sodnikom. — Trdil je, da njegov čin ni bil čin osebnega maščevanja, ampak maščevati je le hotel svoje brate na Španjskem, v Italiji in na Francozkem, ki so bili proganjeni in obglavljeni „brez usmiljenja“. Tu ga imate. Maščuje se, ker baje človeštvo ni imelo vsmiljenja z onimi, ki sami niso imeli vsmiljenja z drugimi, in so kruto in zavratno porinili meč v roke izbrani žrtvi.

In ko je preiskovalni sodnik dokazal Angiolittiju, da se svojim činom ni dosegel ničesar, da je umoril le jedno osebo, ne pa vlade, je bil morilec vidno zmešan in je pristavil: „Vem, da sedaj pričinja moja pokora. Pripravljen sem na to. Kar se je zgodilo drugim, se zgodi tudi meni. To ne dá nič, da sem le imel vspeha“. Potem pa je še zagrozil, da jednaka usoda čaka sedanjega predsednika francoske republike.

Preiskovalni sodnik je uverjen, da je morilec člen zarote, ki se razteza po vseh državah.

To umorstvo daje povod „Triester Zeitung“, da opominja, da je anarhizem dvojne vrste: idealni anarhizem in anarhizem krvavih činov. Prvi ne bi storili kaj žalega niti muhi, ampak ustrojili so si le svoj poseben ideal: družbo človeško brez organizacije, brez države, brez oblasti. Vse naj bi se vršilo po pogodbi med posamičniki. Ne treba dokazovati, da je ta ideal nedosežen, in da ostane nedosežen, dokler bodo ljudje taki, kakoršni so — z vsemi svojimi slabostmi.

Drugače pa je z anarhisti krvavih činov. Ti so zločinci, ne za to, da bi kaj dosegli, ampak le radi zločina samega. Oni moré in koljejo, ker jih v to goni njih živalski nagon. Le-ti grozneži niti ne mislijo na to, kako naj bi se uredila človeška družba, ampak koljejo, ker jim je klanje poseben užitek. Zato pa anarhist ni navaden zločinec. Tega anarhizma ni možno udušiti z samim obešanjem ljudi! Zlo treba zadeti v njega koreninah, in te korenine tiče v mrzličnem stanju sedanje moderne družbe. Temu dokaz je dejstvo, da je anarhizem najbolj razširjen med Španjci in Italijani, kjer so najbolj žalostni socialni, materijalni in kulturni odnošaji.

Prav po domače povedano: vzgojo družbe treba preustrojiti. Nismo nazadnjaki, da bi kar pavšalno obsojali vso moderno vzgojo. Ali tega ne more tajiti nikdo, da je mnogo gnjilega in pogubnega v tej vzgoji. Sploh je razvoj čuden sedaj: kulturno bi hoteli drveti naprej brez vsacega pomisleka in zaničuje ves prejšnji zistem; glede materijalnih odnošajev pa smo konservativni do skrajnosti. Tam je ni videti nikake želje po spremembah. Agrarne razmere so n. pr. v Italiji vnebovpljoče. Naravna posledica temu so beda, obup in — anarhizem. Ljudje obupavajo in v obupu vzgajajo morilce. Hitro, hitro naj se povrne družba k načelu, da vsi smo vredni človeškega dostojnega življenja. Tu tiči bolezen človeške družbe — tu treba lečiti.

Različne vesti.

„Triester Zeitung“ in dunajski listi. Naši Triesterici morajo biti dunajski listi res praveci sv. evangelijski, da jim nekako rada veruje in reproducira vesti, ki jih prinaša proti Slovincem. Ona poroča iz dunajskih listov o nemško-sovražnih demonstracijah v Ljubljani. Ali ne ve tetka, kdo je v teh dneh, ki izziva in pobija, meče jajca in gausja? Menda so pač le Nemci na vseh koncih in krajih. Ali tetka mar drži z onimi ki mečejo jajca? Bolje in lepše zanjo bi bilo pač nasprotno.

Tudi „Piccolo“ se veseli na „sijajnem vsprejemu“, ki so ga priredili pevci „coro nuovo“ župniku Jurci o njega povratku — iz Sezane. V krčmi gosp. Trevena da je bilo zbranih nad pol tisoča župljanov; vrt da je bil razsvetljen alla veneziana in viharno da so pozdravljali ljubljene župnika v — krčmi. Čestitamo gosp. župniku na ovacijah, ki so mu jih prirejali — v krčmi in čestitamo tudi gosp. Trevenu, na posebni elasticiteti, s katero je poskočil iz tabora slovenskih radikalcev v pisani tabor „coro nuovo“ in zaščitnika te družbe.

Ker pa bi utegnili meniti kdo, da je ta coro di Roiano — kakor ga imenuje „Piccolo“ — morda pevski zbor društva „Zarja“, povdarjamo ta, da to naše društvo nima nikake zveze z onimi, ki prirejajo razsvetljave „alla veneziana“.

Na vseslovenski shod, ki se boče vršil v Ljubljani prihodnji mesec, posilja „Soča“ rojake: „Zastopniki slovenskega naroda, ki niso zadržani naj pokažejo s svojo udeležbo na vseslovenskem shodu v Ljubljani, da jim je pri srcu usoda slavne Avstrije, ki je neločljivo združena z usodo narodov širne države, ter da smatrajo potrebno, izraziti svoje mnenje in živo prepričanje o sistemih, katerih sad okužajo cesarju in državi zvesti narodi.“

Zastopnikom naj se v obilnem številu pridružijo rojaki, ki, če tudi niso nositelji ljudskih mandatov, nosijo v svojih srcih plamtčji ogenj ljubezni do naroda in države, ter studijo vse, kar je sposobno, da ruši temelje avstrijske države, zauspahnje v srcih zvestih državljanov.

Narod, ojači se, da braniš postavnim potom sebe in državo; kajti obema pretijo težki dnevi.“ Pododsek v Trstu je že prijavil v Ljubljano imena nekaterih rodoljubov, o katerih je vedel, da se žele udeležiti vseslovenskega shoda. Ker pa morda želi še marsi do drugi — na katerega nismo mislili — poleteti v Ljubljano, prosimo, da se takoj prijavijo našemu uredništvu vsi oni, ki bi se hoteli udeležiti vseslovenskega shoda.

Štrajki. Pekovski pomočniki so zopet nekoliko ublažili svoje zahteve. Včeraj so doposlali gospodarjem spomenico, s katero stavljajo nastopne zahteve: 9-urno delo po dnevni, 8-urno po noči; dosedanja plačila je povišati za 20 od sto., za izredne ure dvojno plačilo; sleherni gospodar mora zopet vsprejeti na delo svoje prejšnje delavce; raznašanje kruha po pomočnikih je odpraviti; sleherni delavec dobi po jedno struco na dan. — Počakajmo sedaj, kaj odgovore gospodarji. „Triester Ztg.“ se pa ne nadeja tako hitro ugodne rešitve, ker — tako pravi — so na gospodarje jeli delovati „od neke strani“ uplivi, ki bi vso to stvar hoteli zavesti za strankarsko politiško polje. — Dunkel ist der Rede Sinn. Od kje prihajajo ti uplivi? Od slovenske strani? Menimo, da ne. Od laške? Tudi si ne moremo misliti, ker laška stran je hotela zlorabljati delavce. Od kod torej?

Pravila „Trgovsko-obrtne registrirane zadruge v Gorici z neomejenim jamstvom“ je že potrdilo okrožno sodišče v Gorici z odlokom dne 31. julija 1897. št. 2274. Sedaj pa na delo, dragi goriški rojaki! Na resno delo za naše osamosvojenje na gospodarskem in trgovskem polju ter po gospodarskem osamosvojenju do — politiške in narodne svobode. Ne dajte se plašiti po tistih nesrečnih glasovih, ki iz malodušnosti ali tudi drugih vzrokov ne verjamejo v zmago, ali pa si je tudi — ne žele. Novi zadrugi kličemo: rasti in razcvitaj se v materijalno in dosledno tudi moralno korist našega naroda.

O naslovih na pismih. Večkrat sem imel priliko opazovati naslove pisem, dopisnic itd., ki prihajajo v Trst z Krajske, Primorske in drugih dežel. Taka pisma bila so namenjena na Slovence, in dasiravno odposlana od Slovencev, bili so vendar naslovi pisani v laškem jeziku; prav za prav niti v laškem, ampak bogsigavedi v kakem, namesto „via“, kar znači ulica, čital sem večkrat „viva“, namesto „piazza“ (trg) bilo je „paca“. Ne vem pa, ali znači pacca madež, ali laško neumnost; najrže zadnje. Na nekem pismu bilo je pisano enkrat namesto „via Broletto“ — „Viva Brodetto“! Dobro jo je pogodil mož.

Veliko in veliko je takih slučajev, kar je žalostno, ker tujci, ko vidojo to, morajo se le smejati ter obsojati našo nezavednost. Pa še ko bi bilo prav pisano, ne znalo bi se, piše-li Italijan ali Slovenec; iz take spakarije pa se precej pozna, kdo je. Svetujem torej vsem onim dopisovalcem in dopisovalkam, da pišejo naslove v svojem jeziku, ne pa v neznanu jim tujščini. Kajti s tem postavljajo same sebe in naš jezik v zasmeh našim itak že zaigranim nasprotnikom.

Nekdo. Vabilo Svetoivanskim rodoljubom! Podpisani uljudno vabi odbornike „Bralnega društva“, „Cirilo-Metove“ podružnice in „konsumnega društva“ ter vse prijatelje teh društev, na pogovor v ponedeljek dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu. Iv. M. Vatovec, predsednik zgoraj omenjenih društev.

Se jedenkrat opozarjamo naše rodoljube na jutranjo veselico vrlega društva „Vesela“ v Škedenju. Vsakdo se bode lahko prepričal, da to društvo ne nosi zastoj takega imena. Na svidenje torej jutri v Škedenju! — Veselica se začne ob 5. uri popoldne.

Izlet v Škedenj na ladjah prirede jutri v nedeljo, dne 15. t. m., ob priliki veselice tamošnjega pev. društva „Vesela“, razni barkovljanski rodoljubi in več pevcev pevskega društva „Adrija“. Kdor želi se udeležiti istega, naj pride jutri, v nedeljo točno ob 2. uri popoldne v barkovljansko pristanišče, od koder se odpluje, ako bode vreme ugodno za to.

Petindvajsetletnico svojega obstanka praznovalo bode pogrebno društvo „Arimatej“ v Barkovljah v torek dne 17. t. m. z jutranjo slovesno sv. mašo pri kateri bo peval izbrani mešani zbor pev. društva „Adrija“. Iste dne slavil se bo predvečer rojstva Nj. Vis. cesarja Frana Josipa I. in bo ob enem v večer v društveni gostilni sestanek rodoljubov in razsvitljava, ob kateri bo pel možki zbor pev. društva „Adrija“.

Italijanska šola v Podgori. Ta monstrum slovenske pravičnosti in neverjetno slepe prijenljivosti je bil ustanovljen pred 6 leti. Toda še po šestih letih ni bilo mogoče spraviti toliko otrok skupaj, da bi jih bilo postavno število. Pripomniti treba, da skoro polovica to šolo obiskujočih otrok je doma iz Italije in so otroci tovarniških delavcev, kakor tudi vsi ostali otroci avstrijskih Italijanov. Za vse te bi morala torej tovarna preskrbeti šolo! In vendar jo je ustanovil — slovenski šolski okraj!

V četrtek pa je sklenil c. kr. pomnoženi okrajni šolski svet na predlog in izbornu utemeljitev šempaskega župana p. Jos. Faganela, naj se ta šola odpravi. Utemeljuje svoj predlog je dejal, da v 6 letih njenega obstanka ni bilo mogoče spraviti skupaj postavnega števila otrok, čemu bomo torej vzdrževali to šolo, ko je Lahli nočejo dati Slovincem v Gorici, ki imajo petnajst in večkrat večje število otrok nego jih postava zahteva! Pаметen sklep! Živili! „Soča.“

Veselica „Skale“ v sv. Križu. Krasno je bilo vreme v nedeljo popoldne, ko smo se napotili na veselico v sv. Križ. Sonce je sijalo sicer prežarko, in morali smo se ustaviti tu pa tam v hladni senci. Vesele volje smo dospeli v sv. Križ. Pred uhodom na veselčni prostor bilo je lepo okrašeno; lepo je bilo videti našo trobojnico, ki je plapolala na visokem drogu. Na veselčnem prostoru je bilo veliko narodnih zastav.

Obiskana je bila ta veselica prav dobro; veselilo, me je, ko sem videl veliko več domačinov, nego na zadnji veselici na planem, iz česar se daje sklepati, da se naši ljudje vedno bolj zanimajo za našo stvar. Primerno število bilo je tudi tržaških Slovincov. Prišlo bi jih bilo lahko kaj več, ali mnoge je zadržala veselica pri sv. Jakobu. Med mnogimi okoličani videl sem tudi našega velezaslužnega poslanca, viteza goz. Nabergoja, kateri, če le more, pohiti na vsako narodno zbirališče, shod ali veselico. On se ne ustraši ne vročine ne dežja.

Predsednik „Skale“ je pozdravil udeležence v kratkem nagovoru, katerega je zaključil z besedami: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Da bi se le uvaževale te krasne besede, in da bi se po njih ravnali oni, ki naobratno upajo: „Nič za vero, nič za dom, nič za cesarja!“

Pevske točke so izvršili pevci in pevke „Skale“ prav dobro, harmonizacija je bila lepa, le takt bil je malo preziran; vse pa kaže, da se društvo „Skala“ bliža lepemu razvitku. Krasno je bilo videti pevkinje, ki so kakor običajno nastopile prepasane v lepih širokih narodnih trakovih. Čast kriškim dekletam, ki ob vsaki priliki kažejo svojo narodno zavest.

Šaljivi prizor „Novi Salamon“ je bil dobro izvajan. Le škoda, da take predstave stanejo veliko truda, predno se naučé izvrševalci. Deklamacijo zvršilo je domače dekle povsem dobro. Kaj bi rekel o šaljivem prizoru „Kneftra korajza“? Ne morem pohvaliti. Moja graja pa ne zadevuje društva, ampak izvrševalca, ki niti člen društva ni. Ta gospod je menda sam priredil oni prizor, ne da bi imel pravi pojem o tem, kaj je morala in kake izraze je smeti rabiti no javnem odru. Jaz bi mu svetoval prav dobrohotno, da v prihodnje predstavlja le stvari, ki so jih spisali — drugi, razsodni ljudje.

Igro „Damoški meč“ so vprizorili damači igralci hvalevredno. Posebno sta se odlikovala mej njimi „Florijan“ in „Lucija“. Vse kaže, da postane izvirna igralca. Škoda le, da je bilo tudi v Križu tako, kakor povsodi na naših veselicah: da se je zavleklo s pričetkom valic napovedani „točni uri“. Odbori naših društev naj bi skrbeli, da se to odpravi, ker občinstvo se le dolgočasi s takim čakanjem.

Ker pa nas je dež zmočil od zunaj, „zakaj ne bi bili tudi od znotraj!“, dejali smo, in res šli smo se zmožiti tudi od znotraj, seveda pod streho. Posušili smo se od zunaj, a predno smo prišli domov, bili smo zopet mokri, zato pa zopet suhi od znotraj. Nekdo.

Poroka. Včeraj 14. t. m. je bila na Dunaju poroka Helene pl. Gautsch Frankenthurm, hčerke naučnega ministra Gautscha s tajnikom c. kr. namestništva v Brnu, Rudolfom vitezom Klein-Wisenbergom.

Nič več starega drobiža. Vlada je odredila, da po 1. juliju 1898. državne blagajne ne bodo več izplačevale novcev in polnovcev, koncem l. 1899. pa bo ta denar sploh brez vrednosti. Ostanejo torej edino le novci po 1 in 2. vinarja. — Opozorni moramo, da tega drobiža je sploh premalo v prometu, zlasti po 1 vinar!

Neureča na vojaških vajah. Na velikih vojaških vajah v Krasnejem selu se je med streljanjem razpočila jedna granata, pri čemer je bil ubit jeden vojak, trije pa ranjeni. Car in carica sta obiskala v bolnišnici ranjene vojake.

V Milanu so zaprli več anarhistov. V hišnih preiskavah so zaplenili tudi jedno bombo. Temu aretovanju pripisujejo veliko važnost, kajti menijo, da aretovani anarhisti so bili v zvezi z napadom Acciaritto-a na kralja italijanskega. Policija je zaplenila tudi več pisem od Caserio-a, Acciaritto-a in drugih anarhistov.

Največja mesta na svetu. Dosedaj je bilo prvo največje mesto na svetu London, za njim prvo Pariz, potem Berlin in Novi York. Zdaj pa utegne stopiti na prvo mesto Novi York, kajti to mesto silno napreduje in se razvija ogromno. Zdaj se je združil Novi York z Brooklynom in nekaterimi predmestji v jedno občino in mesto, pod imenom Veliki Novi York. Prebivalcev je bilo v imenovanih štirih mestih do l. 1896.: V Londonu: 4.433.018, v Novem Yorku 3.294.865, v Parizu 2.511.955, v Berlinu 1.715.000. Hiš je v Londonu 600.000, v Novem Yorku 167.000 (zasebnih 130.000), v Parizu 100.000, v Berlinu 23.307. Ploščina, katero ta mesta zavzemajo, je: London 3042, Novi York 1932, Pariz 966, Berlin 550 hektarov.

Papirnaté „steklenice“. Iznašli so papirnaté „steklenice“, ki so že v porabi po ladjah in drugih takih krajih, kjer so steklene steklenice delale napotje. Pri papirnatih „steklenicah“ je sosebno dobro to, da se ne ubijejo, pa da so ravno tako in še bolj trpežne, kakor steklene. Le žal, da bode snov papirju postajala čedalje dražja, ako se bode porabilo toliko papirja. Že zdaj so v Ameriki kar izprazneni gozdi, ki so priromali v papirnice, kjer se izdelava papir iz lesa. Morda se najde za papir kaka druga snov, ki se hitreje nadomešča nego les.

Najnovejše vesti.

Dunaj 14. Grof Badeni se je vrnil danes iz Buske na Dunaj.

Madrid 14. Včeraj popoldne je bil pogreb umorjenega ministerskega predsednika Canovasa. Navzoča je bila silna množica ljudstva. Na čelu spreveda so bili poleg mnogih višjih dostojanstvenikov tudi zastopniki kraljice in vlade; na to so prišli vodji opozicije in diplomatični zbor.

Madrid 14. Pričakuje se, da se bode izvršila usmrtnitev morilca Canovasa v torek ali sredo.

Zobobol olajšujejo zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta) katero so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in k. Vis. prejasno gospe prestolonaslednice-udove nadvojvodinje **Stefanije** Steklenica velja 30 kr.

23 hektol. terana I vrste je na prodaj v odlikovani kleti Josipa Živec v Skopem na Krasu.

Proda se hiša

štej. 273 v Škorklji, obstoječa iz sobe, sobice, kuhinje, kleti, hleva in 23 kv. klfr. vrta z trtami in sadnim drevjem. Pri hiši so tudi dozidane šrambe in 2 vodnjaka. Pripravno za kmeta, ki se peča s prodajo mleka in zelenjave. Cena 3000 glđ. za domačina in in za gotov denar pa še ceneje. Informacije daje iz prijaznosti uredništvo „Edinosti“.

Prva trgovina z oljem v Trstu!

Velika korist!

Pošiljatve olja od 5 l. naprej.

Uporabim si naznaniti svojim p. n. gg. odjemalcem na Primorskem, Kranjskem in Štajerskem, osobito pa gg. trgovcem, kateri si naročajo od 100 kg. naprej, da zaradi močnejše in razširjene moje trgovine, odlej dobijo naročeno blago na dom v oziroma prosto. Imam blago vselej prve vrste in po potrebi je vedno točna, solidarna in poštena. Blago zamenim takoj, ako ne ugaja. Za Trst in okolico prosto na dom od 5 l. naprej, pustivši posodo na domu, brez are!

Cenik: jedilno olje l. 28; fino l. 32; finejša l. 34; najfinejša l. 40; namizno polno l. 44; nam. fino l. 48; nam. finejša l. 52; nam. najfinejša l. 56; ekstra fino l. 60-64; specialitetno olje l. 72-80.

„Svoji k svojim!“ Pričakuje obilo novih odjemalcev, beležim se zahvalno v naprej s spoštovanjem **Anton Mirca, Acquedotto 9.**

V „Narodnem domu“ v Celju

je oddati v najem še nekaj prav lepih prodajalnic za nizke najemnine. Prodajalnice leže zelo ugodno, ker so nasproti c. kr. davkariji in okrajnemu glavarstvu in ker sta v „Narodnem domu“ dva denarna zavoda, namreč „Posojilnica“ in „Južno štajerska hranilnica“ tako, da je tukaj vedno velik promet, posebno ker stoji „Narodni Dom“ ob ljubljanski drž. cesti, po kateri gre ves promet iz Savinske doline. V „Nar. D.“ je tudi gostilna, čitalnica in zbirališče celjskih narodnih društev

Pogoji se izvejo pri „Celjski posojilnici“, kamor naj se blagovole pošiljati tudi ponudbe.

Dobro poznane in pripravne

škroplnice

inženirja Živica

dobivajo se vedno po navadnih nizkih cenah v skladišču trvdke

Živic in druž.

(Schivitz & Comp.)

ulica Zonta štey. 5

TRST.

Na zahtevanje pošilja se cenik.

Kje se dobi najboljši in najceneji maličev sirop?

V lekarni

G. PICCOLI-ja v Ljubljani

kateri je pripravljen iz aromatičnih malin iz Kranjskih gor. Radi teh njegovih lastnosti priznali so mu v II. mednarodni farmaceutični razstavi v Pragi 1896. leta najvišjo odliko.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja se tudi v Trstu v drogeriji

CILLIA, Ponterosso

v hoteljkih po 60 nvč., kjer se dobiva tudi tamarindov sirop po isti ceni.

Kolesa

DIANA'

(Dürkopp)

nadkrilujejo tudi letos vse druge. Število izdelovalcev 4000. Izdeluje se vsako leto 50.000 strojev. Materijal izvrsten: vsled tega zelo trpežen. Precizno delo, dosedaj še ne prekoseno, zato lahkega teka.

OBLIKA JAKO ELEGANTNA. Zastopstvo za Trst in okolico:

Josip Egger

TRST

Piazza della Caserma 3

HOTEL-PENSION

Obelisk na Opčinah.

Jutri v nedeljo ob 6. uri zvečer

KONCERT

sviral bo de

Orkester

sestavljeno iz pripoznanih tržaških mojstrov.

Ajte & Zadnik

Via Nuova na vogalu via S. Lazzaro

Priporoča se sl. slovenskemu občinstvu v mestu, okolici in na deželi zalogo manufakturnega blaga. Udobiva se povsem najnovije blago, za moške, ženske in deca. Veliki izbor raznovrstnega perila kakor npr. Bombazine bele in rujave iz najboljših tovarn. Raznovrstno platno belo in rujavo v razni širokosti. Veliki izbor ženskih štof črnih barvanih in belih. Udobivajo se razni perkali in sateni v najlepših novih in gotovih barvah. Velika zaloga najboljših modercev, nogovic, rokovic, pajčolanov svilnatih, rut najnovijših barv. Za šivilje in kitničarce, udobiva se vsa drobnarija v obilni meri. V zalogi se nahaja tudi najnovije blago za gospode. Ovratniki in ovratnice, v najnovije mode in raznovrstno perilo. Nogovnice za kolesarje. Štof 140 cm. širok od 65 kr. naprej iz najboljših tovarn. Sprejemajo se naročnine in izvršitev možkih oblik po najnovijem Parížkem in Dunajskem kroju.

Cene po dogovoru in sicer jako nizke. Za slovenska društva udobivajo se trobojni trakovi v razni širokosti in najbolje blago za narodne zastave. Uzorec se pošilja takoj. Pošiljatev blaga na deželo poština prosta. V mnogobrojen obisk najtopleje priporočata svojo zalogo držeč se narodnega gesla: Svojim k svojim udani Ajte & Zadnik. Trst.

Zaloga pohištva

tvrdke Alessandro Levi Minzi

Trst, Via Ribergo, 21 in Piazza Vecchia št. 2

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Njegova Svetost Papež Leon XIII.

sporočil je po svojem zdravniku profesorju dr. Lapponi-ju lekarnarju PICCOLI-ju v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinktura za želodec

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so

Piccoli-jevo tinkturo za želodec I preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, katera krepča želodec, pomnožuje tek ter povspesuje prebavanje in čiščenje.

Cena: 1 steklenica 10 nč., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 nč., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 nč.

Najvišje priznanje lekarju PICCOLI-ju v Ljubljani kot prirejevalecu kaptije za zobe.

katero je z zadovoljnim vspohom Nj. e. in k. Vis. prejasna gospa prestolonaslednica-udova nadvojvodinja ŠTEFANIJA izvolila opotovano uporabiti.

Cena steklenici 20 nč., 10 stekl. 1 gld. 50 n. Naročbe odpošiljajo se točno proti poštnem povzetju

4 zlate, 18 srebrnih kolajn, 30 častnih in priznanih diplomov.

Kvizde restitucijalni fluid

c. k. priv. opiralna voda za konje.

Cena 1 steklenici 1 gl. 40 nč. a v. Rabi se že 35 let v dvornih konjskih hlevih pri vojaštvu in civilu za okrepčanje in zopetno ojačevanje po velikih naporih, pri izpahenjih, otrplosti kit itd., usposoblja konja do izbornih del v treniranju. Dobiva se pristen le z gornjo varstveno znamko v vseh lekarnah in trgovinah z mirodijami v Avstro-Ogerski. I

Fran Iv. Kwizda

c. in k. avstro-ogerski in kr. rumunski dvorni literant. okrožni lekar, Korneuburg pri Dunaju.

Trgovec z vinom na veliko Anton Pečenko

Vrtna unca 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

dalmatinsko vino iz Jelše in Šebenika,
potem
pristna bela in črna vina

iz
vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih vinogradov

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

100 do 300 gld.

prisluzi si mesečno oseba vsakega stanu, v vsakem kraju, gotovo in na pošten način, brez kapitala in rizika s prodajanjem postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe na Ljudevita Oesterreicher
VIII. Deutsegasse 8 Budapest.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

(registrovana zadruga z omejenim poroštvom)

v TRSTU, Via Molin piccolo št. 1, I. nadstropje.

(blizu novega poštnega postojaja)

Daje posojila na vknjižbe po 5 1/2%, menjice po 6%, zastava po 5 1/2%. Sprejema hranilne vloge in je obrestuje po 4%. — Uradne ure so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10—12 dop. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zdrušni deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gld. ter znaša vsaki delež 10 gld.

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo

CENE Z NOVA ZNIŽANE.

Stiskalnice za grozdje, diferencialna s^ostava. Ta sestava stiskalnice ima največjo pritiskujočo moč izmed vseh drugih, kakoršnih - koli stiskalnice.

Stiskalnice za masline, hidravličke stiskalnice, brizgaljke proti peronosperi, Vermorelove sestave.

Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter najcenejše; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere itd. v najboljšem proizvodu.

Ig. Heller, Dunaj

Cenike in sriževala zastoj!

II., Praterstrasse 49.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

Kdor želi kupiti
slamorenico, mlatinico, gepelj, trieur ali sploh kak potrebni in koristni kmetijski stroj, naj zahteva prvi slovenski cenik naj-novejših strojev od prve in jedine slov. zaloge kmetijskih strojev na Gorškem, **Franjo Babnika v Gorici** (časno Via Fornica 12.) **Zastopnik iskočejo.**

THE MORSE MANUFACTURING COMPANY,
7, Red Lion Court, London, E.C.

15 letov izkušnja

15 letov izkušnja

na ga govijje obaj
cau sezunamno

Tiskarna Gutenberg

filijalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTE IN CONTO - KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Raztirni zavod — Knjigovezstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zatrdilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežu, brošur, plakatov, cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov, jedinih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih: Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fature, Debitoren, Creditorov, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjičnih, časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztirnega (črtanega) papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledie iz oinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Acquadotto 35 — ARNOLDO COEN — Acquadotto 35 Trst